

(שיעור מס' 179) **Why King David could not build the Bet ha'Mikdash**

שם המרצה : מנחם ליבטאג (mleibtag@gmail.com)

A. "haMakom asher yivchar Hashem" - Devarim chapter 12

י וְעַבְרַתְּם, אֶת-הַיַּרְדֵּן, וַיִּשְׁבַּתֶּם בְּאֶרֶץ, אֲשֶׁר-ה' אֱלֹהֵיכֶם מִנְחִיל אֶתְכֶם; וְהָנִיחַ לְכֶם מִכָּל-אֹיְבֵיכֶם מִסָּבִיב, וַיִּשְׁבַּתֶּם-בְּטָח. 10 But when ye go over the Jordan, and dwell in the land which the LORD your God causeth you to inherit, and He giveth you rest from all your enemies round about, so that ye dwell in safety;

יא וְהָיָה הַמָּקוֹם, אֲשֶׁר-יִבְחַר ה' אֱלֹהֵיכֶם בּוֹ לְשֹׁכֵן שְׁמוֹ שָׁם--שָׁמָּה תָבִיאוּ, אֶת כָּל-אֲשֶׁר אֲנֹכִי ... 11 then it shall come to pass that the place which the LORD your God shall choose to cause His name to dwell there, thither shall ye bring all that I command you: your burnt-offerings, and your sacrifices, your tithes,

B. The theme of "shem" in Sefer Breishit

Chapter 4 - the first mention of "shem Hashem"

כו וּלְשֵׁת גַם-הוּא יֵלֵד-בֶּן, וַיִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ אֶנּוֹשׁ; אַז הוּחַל, לְקוֹרָא בְּשֵׁם ה'. 26 And to Seth, to him also there was born a son; and he called his name Enosh; then began men to call upon the name of the LORD.

Chapter 9 - Noach & his son 'Shem' [?]

כו וַיֹּאמֶר, בְּרוּךְ ה' אֱלֹהֵי שֵׁם; וַיְהִי כְנַעַן, עֶבֶד לָמוֹ. 26 And he said: Blessed be the LORD, **the God of Shem**; and let Canaan be their servant.

Chapter 11 - Migdal Bavel - God is 'upset'

ד וַיֹּאמְרוּ הֵבֶה נִבְנֶה-לָנוּ עִיר, וּמִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ בַשָּׁמַיִם, וְנַעֲשֶׂה-לָנוּ, שֵׁם: פֶּן-נִפּוּץ, עַל-פְּנֵי כָל-הָאָרֶץ. 4 And they said: 'Come, let us build us a city, and a tower, with its top in heaven, and **let us make us a name**; lest we be scattered abroad upon the face of the whole earth.'

Chapters 12,13 & 21- Avraham is chosen; then calls in God's Name

ח וַיַּעֲתֵק מִשָּׁם הַהָרָה, מִקְדָּם לְבֵית-אל--וַיֵּט אֹהֶל...וַיִּבֶן-שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה, וַיִּקְרָא בְּשֵׁם ה' 8 And he removed from thence unto the mountain on the east of Beth-el, and pitched his tent, having Beth-el on the west...and he builded there an altar unto the LORD, **and called upon the name of the LORD**

פרק י"ג ג- וַיֵּלֶךְ, לְמִסְעָיו, מִנֶּגֶב, וְעַד-בֵּית-אל... אֶל-מִקְוֹם, הַמִּזְבֵּחַ, אֲשֶׁר-עָשָׂה שָׁם, בְּרֵאשִׁיטָה; וַיִּקְרָא שָׁם אַבְרָם, בְּשֵׁם ה' Chapter 13 -- 3. And he went on his journeys from the South even to Beth-el, unto the place of the altar, which he had made there at the first; and Abram called there on the name of the LORD

כא:לג וַיִּטַּע אֶשְׁל, בְּבֵאֵר שֶׁבַע; וַיִּקְרָא שָׁם-בְּשֵׁם ה', אֵל עוֹלָם. 21: 33 And Abraham planted a tamarisk-tree in Beer-sheba, and called there on the name of the LORD, the Everlasting God.

ימי עיון בתנ"ך תשע"ז

C. The word "makom" in Yaakov's dream / Breishit 28:10-22

REVELATION
<p>י וַיֵּצֵא יַעֲקֹב, מִבְּעַר שְׁבַע; וַיֵּלֶךְ, חֲרָנָה . יֵא וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיֵּלֶן שָׁם, כִּי-בָא הַשָּׁמַשׁ, וַיִּקַּח מֵאֲבֵי הַמָּקוֹם, וַיִּשָּׂם מְרֹאֲשֹׁתָיו; וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא . יב וַיִּחְלֹם... וְהִנֵּה ה' נָצַב עָלָיו, וַיֹּאמֶר, אֲנִי ה' אֱלֹהֵי אֲבִיךָ..</p>
REALIZATION
<p>טז וַיִּיקַח יַעֲקֹב, מִשְׁנָתוֹ, וַיֹּאמֶר, אֲכֹן יֵשׁ ה' בַּמָּקוֹם הַזֶּה; וְאַנְכִי, לֹא יָדַעְתִּי. יז וַיִּירָא, וַיֹּאמֶר, מַה-נִּוְרָא, הַמָּקוֹם הַזֶּה: אִין זֶה, כִּי אִם-בַּיִת אֱלֹהִים, וְזֶה, שַׁעַר הַשָּׁמַיִם.</p>
PREPARATION
<p>יח וַיִּשְׁכַּם יַעֲקֹב בְּבֶקֶר, וַיִּקַּח אֶת-הָאֶבֶן אֲשֶׁר-שָׂם מְרֹאֲשֹׁתָיו, וַיִּשָּׂם אֹתָהּ, מִצְבָּה; וַיִּצַק שָׁמֶן, עַל-רֹאשָׁהּ. יט וַיִּקְרָא אֶת-שֵׁם-הַמָּקוֹם הַהוּא, בַּיִת-אֵל;</p>
RESOLUTION
<p>כ וַיִּדַּר יַעֲקֹב, נֶדָר לֵאמֹר: אִם - יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי... כא וְשָׁבְתִי בְשָׁלוֹם, אֶל-בַּיִת אָבִי; וְהָיָה ה' לִי, לֵאלֹהִים. כב וְהָאֶבֶן הַזֹּאת, אֲשֶׁר-שָׁמַתִּי מִצְבָּה--יִהְיֶה, בַּיִת אֱלֹהִים....</p>

D. When/Why David ha'melech asks God if he can build the Mikdash

שמואל ב פרק ז א ויהי, כִּי-יָשַׁב הַמֶּלֶךְ דָּוִד בְּבֵיתוֹ; וְהָיָה הַגִּיחַ-לּוֹ מִסָּבִיב, מִכָּל-אֵיבָיו . ב וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ, אֶל-נָתָן הַנָּבִיא, רֵאֵה נָא, אֲנֹכִי יוֹשֵׁב בְּבַיִת אֲרָזִים; וְאֲרוֹן, הָאֱלֹהִים, יֹשֵׁב, בְּתוֹךְ הַיְרִיעָה ... ד וַיְהִי, בְּלִילָהּ הַהוּא; וַיְהִי, דְּבַר-ה', אֶל-נָתָן, לֵאמֹר . ה לָךְ וְאִמְרָת אֶל-עַבְדִּי אֶל-דָּוִד, כֹּה אָמַר ה': הֲאֵתָה תִּבְנֶה-לִּי בַיִת, לְשִׁבְתִּי ... יא וּלְמֶן-הַיּוֹם, אֲשֶׁר צִוִּיתִי שֹׁפְטִים עַל-עַמִּי יִשְׂרָאֵל, וְהִנֵּיחֹתִי לָךְ, מִכָּל-אֵיבֶיךָ; וְהִגִּיד לָךְ ה', כִּי-בַיִת יַעֲשֶׂה-לָּךְ ה' . יב כִּי יִמְלֹאוּ יָמֶיךָ, וְשָׁכַבְתָּ אֶת-אֲבֹתֶיךָ, וְהִקִּימְתִי אֶת-זֶרְעֶךָ אַחֲרֶיךָ, אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֶּעֶיךָ; וְהִכִּינֹתִי, אֶת-מַמְלַכְתּוֹ . יג הוּא יִבְנֶה-בַּיִת, לְשָׁמַי; וְכִנְנֹתִי אֶת-כִּסֵּא מַמְלַכְתּוֹ, עַד-עוֹלָם...

E 'Two names' for the same son!

שמואל ב פרק יב כד וַיִּנָּחַם דָּוִד, אֶת בַּת-שֶׁבַע אִשְׁתּוֹ ... וַתֵּלֶד בֶּן, וַתִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ שְׁלֹמֹה, וְה', אָהָבוּ . כה וַיִּשְׁלַח, בֶּיַד נָתָן הַנָּבִיא, וַיִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ, יְדִידְיָה--בְּעֵבוֹר, ה'

ימי עיון בתנ"ך תשע"ז

F. David ha'Melech's 'charge' to his son Shlomo -

דברי הימים א פרק כב ה וַיֹּאמֶר דָּוִד, שְׁלֹמֹה בְּנִי נֶעַר וְרָדָה, וְהַבֵּית לְבָנוֹת לְה' לְהַגְדִּיל לְמַעַלְהָ לְשֵׁם וּלְתַפְאֶרֶת לְכָל-הָאָרְצוֹת, אֲכִינָה נָא לוֹ; וַיִּכֶן דָּוִד לָרֶב, לְפָנָי מוֹתוֹ. וַיִּקְרָא, לְשֹׁלֹמֹה בְּנוֹ; וַיִּצְוֵהוּ לְבָנוֹת בֵּית, לְה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.

ז וַיֹּאמֶר דָּוִד, לְשֹׁלֹמֹה: בְּנִי--אֲנִי הָיָה עִם-לִבְבִי, לְבָנוֹת בֵּית לְשֵׁם ה' אֱלֹהֵי. ח וַיְהִי עָלַי דְּבַר-ה', לֵאמֹר, דָּם לָרֶב שָׁפַכְתָּ, וּמְלַחְמוֹת גְּדֻלוֹת עָשִׂיתָ: לֹא-תִבְנֶה בַּיִת, לְשָׁמַי--כִּי דָמִים רַבִּים, שָׁפַכְתָּ אֶרְצָה לְפָנָי. ט הִנֵּה-בֶן נֹלָד לָךְ, הוּא יְהִיָּה אִישׁ מְנוּחָה, וְהִנֵּיחֹתִי לוֹ מִכָּל-אוֹיְבָיו, מִסָּבִיב: כִּי שְׁלֹמֹה יְהִיָּה שְׁמוֹ, וְשָׁלוֹם וְשִׁקְט אָתָּן עַל-יִשְׂרָאֵל בְּיָמָיו. י הוּא-יִבְנֶה בַּיִת, לְשָׁמַי, וְהוּא יְהִיָּה-לִי לְבֶן, וְאֲנִי-לוֹ לְאָב; וְהִכִּינוֹתִי כִּסֵּא מְלָכוּתוֹ, עַל-יִשְׂרָאֵל--עַד-עוֹלָם...

G. David ha'melech's farewell speech to the Nation:

דברי הימים א פרק כט א וַיֹּאמֶר דָּוִד הַמֶּלֶךְ לְכָל-הַקָּהָל, שְׁלֹמֹה בְּנִי אֶחָד בְּחַר-בוֹ אֱלֹהִים נֶעַר וְרָדָה; וְהַמְלֵאכָה גְדוֹלָה--כִּי לֹא לְאָדָם הַבִּירָה, כִּי לְה' אֱלֹהִים. ב וּכְכֹל-פְּחֵי הַכִּינּוֹתַי לְבַיִת-אֱלֹהֵי, הִזְהַב לְזָהָב וְהַכֶּסֶף לְכֶסֶף... ט וַיִּשְׁמַחוּ הָעָם, עַל-הַתְּנַדָּבָם, כִּי בָלַב שָׁלוֹם, הַתְּנַדְּבוּ לְה'; וְגַם דָּוִד הַמֶּלֶךְ, שָׂמַח שִׂמְחָה גְדוֹלָה.

י וַיְבָרֶךְ דָּוִד אֶת-ה', לְעֵינַי כָּל-הַקָּהָל; וַיֹּאמֶר דָּוִד, בְּרוּךְ אַתָּה ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲבִינוּ, מֵעוֹלָם, וְעַד-עוֹלָם. יא לָךְ ה' הַגְדִּלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֶרֶת, וְהַנִּצָּח וְהַהוֹד, כִּי-כָל, בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ: לָךְ ה' הַמְּמַלְכָה...־

H. I Kings Chapter 8 / Solomon's dedication prayer

מא וגם, אֶל-הַנִּכְרִי, אֲשֶׁר לֹא-מֵעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל הוּא 41 Moreover concerning the stranger that is not of Thy people Israel, when he shall come out of a far country for Thy name's sake--

וּבָא מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה, לְמַעַן שְׁמֶךָ.

ימי עיון בתנ"ך תשע"ז

I. When Queen of Sheba visits – it works! [I Kings chapter 10]

א וּמַלְכַת-שֶׁבַא, שָׁמְעַת אֶת-שִׁמְע
 שְׁלֹמֹה--לְשֵׁם ה' ... ?הי ה' אֶלְהֵיךָ

1 And the queen of Sheba heard of the fame of Solomon because of the name of the LORD,

בְּרוּךְ, אֲשֶׁר חָפַץ בְּךָ, לְתַתֶּךָ עַל-כִּסֵּא
 יִשְׂרָאֵל--בְּאַהֲבַת ה' אֶת-יִשְׂרָאֵל,
 לְעַלְמִים, וַיְשִׁימֶךָ לְמֶלֶךְ, לַעֲשׂוֹת
 מִשְׁפָּט וְצְדָקָה.

. 9 Blessed be the LORD thy God, who delighted in thee, to set thee on the throne of Israel; because the LORD loved Israel for ever, therefore made He thee king, to do justice and righteousness.'

I. When is the time to rebuild the Mikdash?

ירמיהו פרק כב א כה אָמַר ה', יַד בֵּית-מֶלֶךְ יְהוּדָה; וְדַבַּרְתָּ שָׁם,
 אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה. ב וְאָמַרְתָּ, שָׁמַע דְּבַר-ה', מֶלֶךְ יְהוּדָה, הַיֹּשֵׁב עַל-
 כִּסֵּא דָוִד: אֵתָהּ וְעַבְדֶּיךָ וְעַמָּךְ, הַבָּאִים בְּשַׁעְרֵי הָאֵלֶּה. ג כה אָמַר
 ה', עֲשׂוּ מִשְׁפָּט וְצְדָקָה, וְהִצִּילוּ גְזוּל, מִיַּד עָשׂוֹק; וְגַר יְתוֹם וְאֶלְמָנָה
 אַל-תִּגְנוּ, אַל-תִּחַמְסוּ, וְדָם נָקִי, אַל-תִּשְׁפְּכוּ בַּמָּקוֹם הַזֶּה. ד כִּי אִם-
 עֲשׂוּ תַעֲשׂוּ, אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה--וּבָאוּ בְשַׁעְרֵי הַבַּיִת הַזֶּה מְלָכִים יֹשְׁבִים
 לְדָוִד עַל-כִּסְאוֹ, לְכַבֵּים בְּרֶכֶב וּבַסּוּסִים, הוּא וְעַבְדּוֹ, וְעַמּוֹ. ה וְאִם לֹא
 תִשְׁמָעוּ, אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה--כִּי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם-ה', כִּי-לְחָרְבָה יִהְיֶה
 הַבַּיִת הַזֶּה.

פרק כג: ה הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם-ה', וְהִקְמַתִי לְדָוִד צֶמַח צְדִיק;
 וּמֶלֶךְ מֶלֶךְ וְהַשְׁכִּיל, וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וְצְדָקָה בְּאֶרֶץ. ו בְּיָמָיו תִּוָּשַׁע
 יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁכֹּן לְבֶטֶח; וְזֶה-שְׁמוֹ אֲשֶׁר-יִקְרָאוּ, ה' צְדָקְנוּ.

ז לָכֵן הִנֵּה-יָמִים בָּאִים, נְאֻם-ה'; וְלֹא-יֵאמְרוּ עוֹד חִי-ה', אֲשֶׁר הֶעֱלָה
 אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. ח כִּי אִם-חִי-ה', אֲשֶׁר הֶעֱלָה וְאֲשֶׁר
 הֵבִיא אֶת-זֶרַע בֵּית יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ צְפוֹנָה, וּמְכַל הָאֲרָצוֹת, אֲשֶׁר
 הִדְחַתִּים שָׁם; וַיֵּשְׁבוּ, עַל-אֲדָמָתָם.